

Resnica in laž.

(Dalje.)

Ako otrokom na besedo verjameš, in ti je vse jedno, ali ti po pravici povedó, ali se pa zlažejo, vodili te bodo za nos, če v skušnjavo pridejo; nasproti pa tudi napèno ravná, kdor jim nobene reči noče verjeti in očitno pravi, da jim ni verjeti. Nekteri starši in odgojitelji imajo še celó slabo navado, da otrokom laž na jezik pokladajo. Tako delajo nekteri, da bi otroka utolažili, postavim: Kaj ne, da nisi ti tega storil; to je muca ali kužej naredil! i. t. d. Ravno tako napèno pa tudi tisti ravná, ki toženca s tem tolaži, da zatoženi ni tako hudo mislil, da ga ni nalašč razžalil, da se mu je to le po nevedoma primerilo; nagibi tukaj odgojitelju saj niso znani. Toženec se s tem lahko odpravi, pa laži si pot pripravlja. Naj tukaj omenimo še neki pogrešek, ki je pri učenikih zeló v navadi, pa je vendar močno škodljiv. Učenik ima dovolj vzroka, da je nezadovoljen z rejencem, vendar ga vpríčo staršev pohvali, da se jim ne zameri, da jim žalosti ne napravi. Otrok kmali spozná, da je to hinavščina, pa se tudi hinavščine navadi. — Nekteri otroci so se navadili hliniti in lagati; so pa še taki ljudje, ki se jim zato smeja in jih hvalijo, da znajo druge tako lepo za nos voditi. To pa je zeló pregrešno. To ti je modrost, to ti je bistroumnost; gorjé pa, kjer se taka bistroumnost zbistruje; odgojili se bodo naj bolj zvíti hinavci.

Otroka tedaj k laži nagibuje zgolj lahkomiselnost, raztresenost, nestanovitnost, samopridnost, ali pa up, da bo kazni odšel, ali pa bi rad osebe, njemu drage, obvaroval sitnosti. Velikrat pa laže otrok tudi iz nečimernosti, ker noče, da bi ga za boječega imeli. Prav živa in znajdljiva domišljija tudi otroke napeljuje, da ne govore po pravici, da več povedó, kakor je res, da reč olepšajo, da tako lažejo, da sami sebi verjamejo. Že slavni Overberg se je britko nad tem pritožil, kako to škoduje nekterim, ki se hočejo s tém prikupiti, da zmirom kaj novega pripovedujejo.

Natora pri otroku, pa tudi učenik je kriv, da otrok lagati začne. Vsakdanjega življenja kar ne omenimo; tukaj je tako vse na videz in goljufijo. Ali se je tedaj čuditi, če se značaj pri otroku popolnoma pokvari in namest resničnosti, ktera mu je tako prirojena, polasti se ga hlimba, hinavščina in zvijačnost, za ktere je bilo že vse pripravljeno.

(Dalje prih.)